

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2025. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.53>

УДК 336.225.674:631.11:335.01:005.52:005.334

В. С. Литвиненко,

*к. е. н., доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6495-0537>*

О. М. Колеснікова,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2815-4410>*

АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ СИСТЕМНИХ РИЗИКІВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

V. Lytvynenko,

*PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Accounting
and Taxation, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

O. Kolesnikova,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

AUDIT OF AGRIBUSINESS ENTERPRISES ACTIVITIES AS A TOOL TO SUPPORT FOOD SECURITY AMID SYSTEMIC RISKS IN THE AGRICULTURAL SECTOR

У статті досліджено значення зовнішнього незалежного аудиту аграрних підприємств як інструменту підтримки продовольчої безпеки України в умовах зростання системних ризиків. Проаналізовано сучасні виклики аграрного сектору: вплив воєнного стану, замінованість та окупація агропромислових територій, порушення логістики та пошкодження чи знищення активів, нестабільність фінансових потоків, проблеми з ліквідністю, екологічні загрози та законодавча невизначеність. Також розглянуто різновиди аудиту в контексті перевірки діяльності підприємств агробізнесу – фінансовий, екологічний, земельний та маркетинговий – як комплексні засоби оцінки та управління ризиками.

Обґрунтовано доцільність впровадження покрокової моделі аудиту, що дозволяє виявляти критичні порушення в операційній діяльності та системі внутрішнього контролю з метою підвищення ефективності господарювання. Практична значущість полягає у формуванні стратегій стійкого розвитку аграрних підприємств задля зміцнення продовольчої безпеки в умовах нестабільного економічного та геополітичного середовища.

The agricultural sector of Ukraine, as an important component of the national economy and export-oriented production, faces systemic risks that threaten its stability and ability to meet food demand. In such conditions, increasing transparency, accountability, and efficiency of agricultural enterprises through the introduction of audit tools becomes particularly important.

The purpose of the study is to substantiate the role of auditing agricultural enterprises as one of the key tools for ensuring food security in the face of systemic risks, as well as to identify approaches to improving auditing activities in the agricultural sector, taking into account modern threats and challenges.

Ukraine's agricultural sector is under severe pressure due to the collapse of logistics, staff shortages, financial instability, and rising resource costs. The war complicates planning, increases production costs, and increases dependence on energy supplies. Environmental risks, climate change and regulatory uncertainty

further threaten the stability of the industry. In these conditions, auditing plays a strategic role – as a tool for monitoring, managing risks and strengthening trust in agricultural enterprises.

It is advisable to introduce industry audit standards that will take into account the specifics of the agricultural activities (seasonality, biological assets, etc.) and increase the comparability of reporting. An important direction is the development of methods for assessing management efficiency based on financial, logistical and environmental KPIs. Special attention should be paid to the introduction of an independent audit of the use of state support, which will ensure transparency in the distribution of budget resources. It is also necessary to expand digital audit tools – automated data collection and processing systems, agricultural drones, GPS control, which will increase the efficiency and accuracy of inspections.

Thus, a systematic audit helps to increase the efficiency, sustainability, and transparency of agricultural production in conditions of uncertainty.

Ключові слова: *аудит, аграрний сектор, продовольча безпека, фінансовий аудит, екологічний аудит, маркетинговий аудит, цифровізація, управління ризиками, аграрні підприємства.*

Keywords: *audit, agricultural sector, food security, financial audit, environmental audit, marketing audit, digitalisation, risk management, agricultural enterprises.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Аграрний сектор України сьогодні стикається із значними системними ризиками: економічними, кліматичними, політичними та технологічними викликами. Це ускладнює стабільну роботу підприємств агробізнесу та загрожує продовольчій безпеці країни. Ефективне управління цими ризиками потребує своєчасної та об'єктивної оцінки діяльності агропідприємств.

Аудит, як інструмент контролю та аналізу, відіграє важливу роль у виявленні фінансових та операційних ризиків, підвищенні прозорості і довіри з боку інвесторів і держави. Проте існуючі методи аудиту часто не враховують специфіку аграрного сектору, що знижує їх ефективність у підтримці продовольчої безпеки. Отже, актуальним є вдосконалення аудиторських підходів до підприємств агробізнесу для зменшення системних ризиків і забезпечення стабільності продовольчого ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аудиту агробізнесу як одного з механізмів забезпечення продовольчої безпеки розглядаються у працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Особливу увагу приділяють аналізу ефективності аудиторського контролю в умовах нестабільного економічного середовища та зростаючих системних ризиків у сільському господарстві.

Зокрема, у дослідженнях В. Карбівського [9], А. Гончаренка [2] та І. Гуцаленка [3] висвітлюється роль аудиту у підвищенні прозорості управління аграрними підприємствами та зниженні фінансових і виробничих ризиків. Н. Кузьмінська у своїх роботах акцентує увагу на необхідності впровадження сучасних підходів до оцінки ефективності аудиторських процедур у аграрній сфері, особливо в умовах воєнного стану та перебоїв з логістикою [6].

Окремі аспекти аудиту як інструменту забезпечення продовольчої безпеки аналізуються у працях таких дослідників, як В. Савченко, який розглядає аудит як засіб підвищення довіри до фінансової звітності аграрних підприємств серед інвесторів та кредиторів. У статтях М. Шлапака та Л. Мельника наголошується на тому, що ефективний аудит дозволяє оперативно виявляти нераціональне використання ресурсів, зловживання та фінансові втрати, що безпосередньо впливають на продовольчу безпеку держави [13].

Проте, слід зазначити, що незважаючи на наявність окремих ґрунтовних досліджень, комплексна оцінка аудиту аграрних підприємств

саме як інструменту зміцнення продовольчої безпеки в умовах системних ризиків залишається недостатньо розробленою. Актуальність теми зростає з огляду на зовнішні загрози, кліматичні зміни, геополітичні конфлікти та економічну нестабільність, що вимагає нових підходів до аудиторського забезпечення діяльності підприємств агропромислового комплексу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні ролі аудиту аграрних підприємств як ключового інструменту забезпечення продовольчої безпеки в умовах зростання системних ризиків у аграрному секторі, зокрема фінансових, логістичних та управлінських.

Виклад основного матеріалу дослідження. Агропромисловий комплекс (АПК) України відіграє ключову роль у формуванні національної економіки та забезпеченні продовольчої безпеки як всередині країни, так і на міжнародному рівні. Це системоутворювальний сектор, який об'єднує сільське господарство, харчову промисловість, логістику, аграрну науку та інновації в даній сфері.

Системні ризики, що виникають у аграрному секторі України внаслідок воєнних дій, кліматичних змін, енергетичних і логістичних викликів, істотно ускладнюють забезпечення стабільного виробництва продовольства. У цих умовах ефективний аудит діяльності аграрних підприємств набуває нової ролі – не лише як засіб незалежного зовнішнього контролю, а й як стратегічний інструмент підтримки продовольчої безпеки держави. Основне завдання аудиту в агробізнесі полягає у забезпеченні прозорості фінансової та виробничої інформації, підвищенні довіри до результатів діяльності підприємства з боку інвесторів, державних органів та споживачів.

Як бачимо, аграрний сектор України сьогодні перебуває під потужним тиском багатовимірних загроз, які суттєво впливають на його стабільність. Зокрема, одним із найгостріших викликів є руйнування логістичних ланцюгів внаслідок збройної агресії: пошкодження інфраструктури, обмеження доступу до морських портів, збої у функціонуванні залізничного та

автомобільного транспорту – усе це ускладнює постачання ресурсів і збут продукції, а також зриває виконання експортних контрактів.

Враховуючи тенденції попередніх років, агробізнес країни стикається з проблемою дефіциту трудових ресурсів, спричиненого мобілізацією та міграційними процесами. Восени 2024 року експерти наголошували, що проблема місцями сягнула таких масштабів, що ставила під загрозу отримання поточного врожаю. За даними Мінагрополітики України, близько 200 тис. аграріїв служать у ЗСУ, що посилює кадровий дефіцит у галузі [12]. Вже цього року конкуренція за кваліфікованих працівників може суттєво загостритись. Кадровий дефіцит, спричинений війною, змушує фермерські господарства переглядати свої підходи до оплати праці, поступово підвищуючи заробітні плати.

За даними Державної служби статистики України, що наведено на рис. 1, спостерігається значне скорочення кількості агропідприємств та працівників у 2020–2024 роках в Україні:

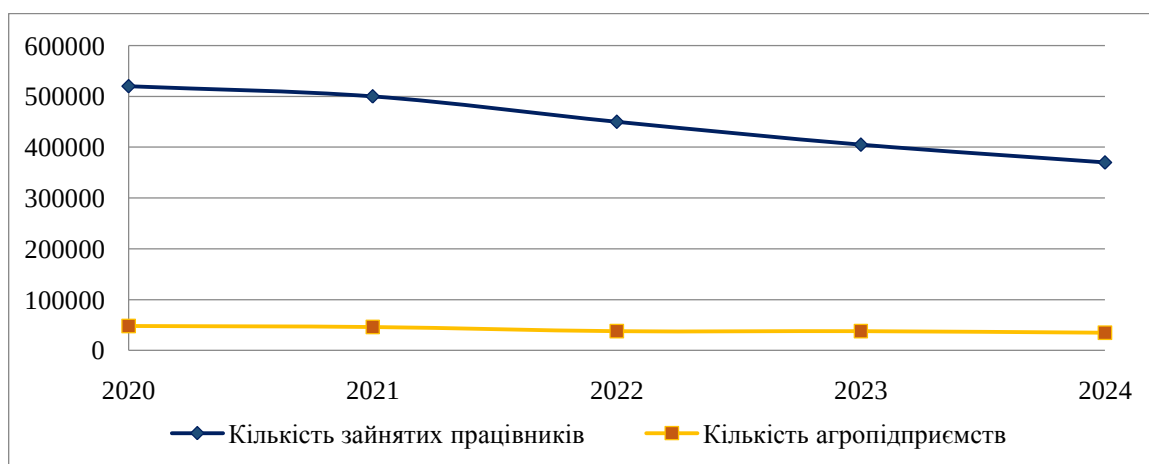

Рис. 1. Динаміка кількості агропідприємств та зайнятих працівників в сільському господарстві за 2020–2024 роки

Джерело: сформовано авторами на основі [4]

За даними рисунку кількість агропідприємств зменшилася з близько 48 тис. у 2020 році до орієнтовно 35 тис. у 2024 році. Кількість працівників зменшилася з 520 тис. до ~370 тис. у той самий період. Це наочно

підтверджує вплив складної економічної ситуації, воєнних дій та пов'язаних з ними логістичних перебоїв та проблем з персоналом на аграрний сектор.

Нестабільність фінансових потоків є ще одним критичним ризиком для агропідприємств. В умовах зростання витрат на паливе, добрива, засоби захисту рослин і енергоносії, аграрії відчують дефіцит обігових коштів.

Зокрема, очікувано подорожчання насіння на 10 % та засобів захисту рослин на 10–15 % унаслідок інфляції та коливань валютного курсу. Також поступове підвищення акцизного податку на паливе може спричинити збільшення його вартості на 10 %, що додатково збільшить витрати аграріїв на 5,7 млрд грн [11]. Вартість мінеральних добрив, за прогнозами, також зросте на 10–15 % через інфляційні процеси та логістичні труднощі, спричинені війною [8]. Додатковий тиск на аграрний сектор буде викликаний девальвацією гривні, що призведе до зростання вартості імпортованих ресурсів, а також дефіцитом робочої сили, який змусить підприємства підвищувати заробітну плату для збереження кваліфікованих працівників. До того ж, обмежений доступ до кредитування, зниження платоспроможності партнерів і збільшення дебіторської заборгованості ускладнюють фінансове планування і загрожують втратами.

Масовані обстріли російських військ об'єктів енергетики та енергетичної інфраструктури України викликають нестабільність і суворі обмеження в енергопостачанні, що суттєво негативно позначається на функціонуванні національної економіки. Згідно з інфляційним звітом НБУ за січень 2025 р., з огляду на істотні руйнування енергосистеми та значні ресурси, потрібні для її відновлення, дефіцит електроенергії зберігатиметься і в 2025 р. [5]. Імпорт електроенергії та впровадження дорожчого автономного енергозабезпечення збільшать виробничі витрати аграріїв через залежність сектору від стабільного енергопостачання. Перебої змушуватимуть використовувати дизельні генератори й акумулятори, що підвищить собівартість продукції. Це також негативно вплине на тваринництво – через відключення електрики погіршуватиметься вентиляція, опалення, годування і

водопостачання, знижуючи продуктивність, приріст ваги і надої. Перебої у роботі елеваторів, складів і холодильників погіршать зберігання продукції. Відключення систем зрошення знизить врожайність у посушливих регіонах.

Зокрема, статистичні дані свідчать, що агропідприємства втрачають площі придатних для вирощування культур земель – за останні роки загальна посівна площа скоротилася на 24%, тоді як лише в рік початку повномасштабного вторгнення скорочення внаслідок окупації територій становило 22% (рис. 2).

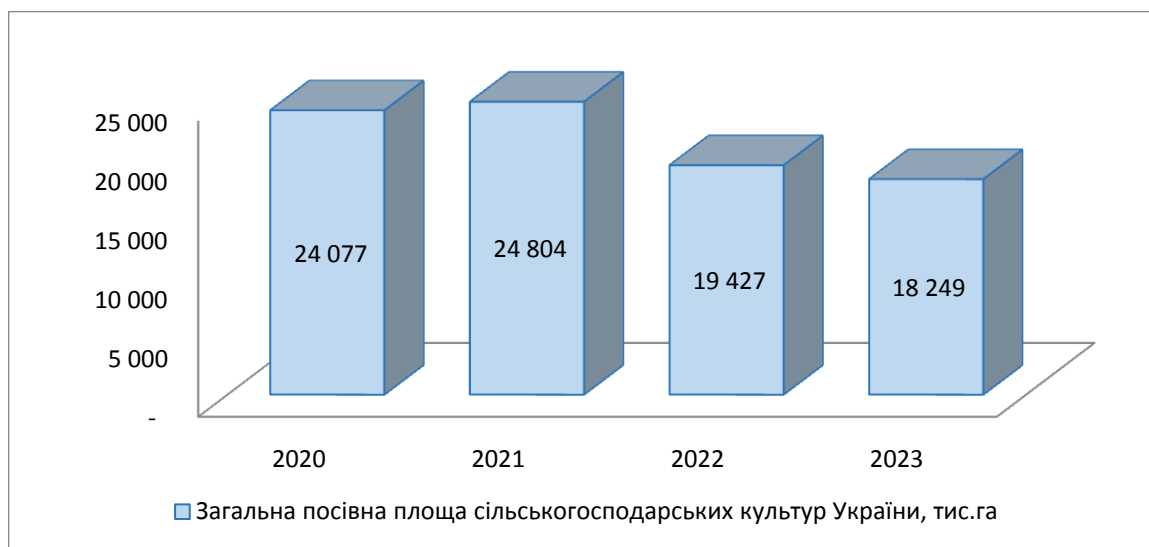

Рис. 2. Динаміка загальної площі сільськогосподарських угідь України, тис. га

Джерело: сформовано авторами на основі [4]

Окрім окупації посівних площ, на скорочення їх обсягів також впливає замінованість земель внаслідок воєнних дій, відповідно наведена динаміка скорочення посівних площ фактично є більшою.

Окрему загрозу становлять екологічні ризики, включаючи зміну клімату, деградацію ґрунтів, забруднення води та зниження біорізноманіття. Ці фактори можуть впливати на врожайність, структуру сівозмін, посівних площ і потребують постійного моніторингу екологічної відповідальності підприємств. Водночас законодавча невизначеність – постійна зміна

податкових, земельних та експортних правил, – підвищує правові ризики та ускладнює стратегічне планування.

У контексті таких викликів аудит виступає як ключовий інструмент оцінки та управління ризиками. Розглянемо його основні різновиди, що мають особливе значення для агробізнесу в табл. 1.

Таблиця 1. Основні види аудиту в агробізнесі та їх значення

№	Вид аудиту	Зміст та значення
1	Фінансовий аудит	Перевірка достовірності фінансової звітності, виявлення помилок, шахрайства чи прихованих витрат; формування прозорості інформації для інвесторів, держави та інших зацікавлених сторін.
2	Екологічний аудит	Оцінка дотримання екологічних норм, впливу на довкілля та використання природних ресурсів, особливо актуально для рослинництва та тваринництва.
3	Аудит земельних ресурсів	Аналіз правового статусу земель, договорів оренди та цільового використання. Є важливим в контексті земельної реформи.
4	Маркетинговий аудит	Оцінка ефективності каналів збуту, ринкових позицій і відповідності продукції вимогам споживачів. Допомогає адаптуватися до ринкових змін в ланцюгах постачання та реалізації внаслідок впливу військових дій.

Джерело: узагальнено автором на основі [2, 13]

Таким чином, комплексне застосування різних форм аудиту створює підґрунтя для системного управління ризиками, забезпечення прозорості бізнес–процесів, дотримання законодавства та підвищення стійкості аграрних підприємств. В умовах воєнного часу це стає не просто елементом контролю, а життєво необхідним механізмом адаптації та виживання бізнесу. Водночас аудит має спиратися на об’єктивні дані, що може бути забезпечено шляхом проведення інвентаризації, яка має ряд суттєвих особливостей у підприємствах, які перебували під окупацією або на територіях, де відбувалися військові дії [10].

Аналіз діяльності окремих українських аграрних підприємств, зокрема фермерських господарств та сільськогосподарських кооперативів, показав, що систематичне проведення як внутрішнього, так і зовнішнього аудиту

сприяє зменшенню втрат, пов'язаних з нераціональним використанням матеріальних ресурсів, несвоєчасною реакцією на зміни ринкової кон'юнктури та порушенням договірних зобов'язань.

Ключовими напрямками аудиту в агробізнесі є: перевірка правильності обліку біологічних активів; оцінка ефективності агротехнологічних рішень; аудит витрат на енергоносії, паливо, техніку та логістику; контроль дотримання умов державних програм підтримки; аналіз дотримання податкового законодавства. При цьому аудитор має володіти не лише знаннями у сфері обліку, а й розумінням специфіки аграрного виробництва, що вимагає мультидисциплінарного підходу.

Дослідження доводить, що за умов нестабільного середовища зростає значення внутрішнього аудиту як елементу антикризового управління. Аудиторські перевірки стають інструментом своєчасного виявлення «вузьких місць» у фінансовій системі підприємства, а також підґрунтям для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Наприклад, виявлення понаднормових витрат на закупівлю паливно–мастильних матеріалів або несвоєчасних розрахунків із постачальниками дозволяє скоригувати бюджет і уникнути фінансових втрат.

Особливу увагу в дослідженні приділено ролі аудиту в контексті продовольчої безпеки. За визначенням ФАО, продовольча безпека – це не лише фізична наявність продовольства, а й економічна доступність і стабільність його постачання [14]. У цьому аспекті аудит виконує важливу функцію моніторингу – він дозволяє оцінити здатність підприємства стабільно виробляти продукцію та своєчасно постачати її на ринок, тобто детально перевіряється безперервність діяльності підприємств агробізнесу. Також аудит відіграє роль у попередженні зловживань, шахрайства та непрозорих схем фінансування, які можуть підривати як мікро–, так і макрорівень продовольчої системи країни.

Функціонування аграрного сектору в умовах криз зумовлює необхідність формування обґрунтованих рекомендацій щодо посилення ролі

аудиту як інструменту забезпечення продовольчої безпеки. Для цього вважаємо за доцільне впровадити такі заходи:

- уніфікувати аудиторські підходи через галузеві стандарти: створення спеціалізованих стандартів аудиту для агропідприємств дозволить враховувати специфіку галузі (сезонність, біологічні активи, коливання ринкових цін тощо) та забезпечить зіставність звітів незалежних аудиторів;

- розробити методику оцінки управлінської ефективності: наявна необхідність в уніфікованих підходах до аналізу внутрішніх процесів аграрних підприємств – наприклад, KPI–моделі, що включають фінансові, логістичні та екологічні показники;

- запровадити додаткові процедури аудиту державної підтримки: для забезпечення прозорого, ефективного та цільового використання бюджетних коштів доцільно створити механізм постійного моніторингу субсидій, грантів і компенсацій, що надаються агросектору;

- цифровізувати та діджиталізувати аудиторські процедури: активне впровадження сучасного програмного забезпечення в аудит, зокрема автоматизованих систем збору та аналізу фінансових даних і первинної документації, аналізу GPS–моніторингу полів і результатів діяльності агродронів дозволить підвищити ефективність та точність аудиту, зменшити людський фактор та пришвидшити перевірки.

Запропоновані заходи сприятимуть не лише підвищенню прозорості фінансового звітування агропідприємств, а й забезпеченню стійкості продовольчої системи України в умовах невизначеності та системних ризиків.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що аудит є не лише механізмом контролю, але й дієвим інструментом запобігання системним ризикам, підвищення ефективності аграрного виробництва та забезпечення продовольчої безпеки. У складних умовах функціонування агросектору, викликаних зовнішніми та внутрішніми факторами, аудит має стати

складовою частиною стратегії сталого розвитку сільського господарства України.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження дозволяє дійти висновків, що аудит аграрних підприємств є ефективним інструментом підвищення рівня прозорості, раціонального використання ресурсів і зміцнення фінансової стабільності, що в умовах системних ризиків набуває особливої актуальності. Розвиток та удосконалення як внутрішнього, так і зовнішнього фінансового аудитів, екологічного, земельних ресурсів та маркетингового аудитів сприятиме оперативному виявленню фінансових порушень, махінацій та шахрайства і підвищенню інвестиційної привабливості аграрного сектору. Особливо важливим є розвиток аудиту в умовах воєнного стану, економічної нестабільності та обмеженого доступу до фінансування, коли підвищується ризик неефективного управління та втрат продовольчого потенціалу країни.

Подальші дослідження у цьому напрямі мають бути зосереджені на розробці адаптивних моделей аудиту, які враховують специфіку аграрного виробництва в умовах кризи. Також перспективним напрямком є дослідження цифрових інструментів аудиту, зокрема автоматизації процедур аудиту, процесу виявлення ризиків та ефективності використання ресурсів. Окремої уваги потребує аудит екологічного та земельного спрямування, що має особливе значення у контексті сталого розвитку та міжнародного партнерства. Удосконалення підходів до аудиту сприятиме підвищенню стійкості та безперервного функціонування аграрного сектору, що є ключовими факторами забезпечення продовольчої безпеки України.

Література

1. Альошин В.Є. Аудит, інновації та диверсифікація як інструменти управління ризиками та забезпечення безперервності діяльності підприємств агробізнесу. Проблеми сучасний трансформацій. Серія: економіка та управління. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-16-09-04> (дата звернення: 22.06.2025).

2. Гончаренко А. І. Сучасні підходи до організації внутрішнього аудиту в агропромисловому комплексі. Економіка АПК. 2021. № 7. С. 34-39.
3. Гуцаленко І. П. Механізми зниження виробничих ризиків у сільському господарстві. Агросвіт. 2020. № 3. С. 56-60.
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.06.2025).
5. Інфляційний звіт. НБУ. Січень 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2025-Q1.pdf (дата звернення: 20.06.2025).
6. Кузьмінська Н. І. Оцінка ефективності внутрішнього аудиту аграрних підприємств в умовах нестабільності. Бухгалтерський облік і аудит. 2023. № 5. С. 21-27.
7. Савченко В. І. Роль аудиту в забезпеченні прозорості фінансової звітності аграрних компаній. Вісник аграрної науки. 2022. № 11. С. 18–23.
8. Прогноз на 2025 рік: якими будуть ціни на мінеральні добрива. Журнал Агроном. URL: <https://www.agronom.com.ua/prognoz-na-2025-rik-yakymu-budut-tsiny-na-mineralni-dobryva> (дата звернення: 20.06.2025).
9. Карбівський В. Фінансова безпека аграрних підприємств в умовах цифровізації економіки. Сталий розвиток економіки. 2025. № 2. С. 318-323. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-44> (дата звернення: 18.06.2025).
10. Литвиненко В.С., Гуренко Т.О., Дерев'янко С.І., Бурдим Ю.М. Інвентаризація активів і зобов'язань як інструмент відновлення обліку в сільськогосподарських підприємствах в умовах воєнного стану. Економіка і управління бізнесом. 2024. № 15 (1). С. 92-109.
11. У 2025 році прогнозується зростання цін на насіння на 10 % та на ЗЗР на 10–15 %. Олена Басанець, Журнал SuperAgronom. URL: <https://superagronom.com/news/20095-u-2025-rotsi-prognozuyetsya-zrostannya-tsin-na-nasinnya-na-10-ta-na-zzr-na-10-15> (дата звернення: 19.06.2025).
12. У ЗСУ служать близько 200 тисяч аграріїв: в агросекторі відчувається брак кадрів. Журнал Landlord. URL: <https://landlord.ua/news/u->

zsu-sluzhat-blyzko-200-tysyach-agrariyiv-v-agrosektori-vidchuvayetsya-brak-kadriv/ (дата звернення: 19.06.2025).

13. Шлапак М. І., Мельник Л. Г. Аудит як інструмент зміцнення продовольчої безпеки України. Економіка та держава. 2023. № 9. С. 40-45.

14. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Food Security: Policy Brief. 2006. Issue 2. URL: <https://www.fao.org/3/a-bp197e.pdf> (дата звернення: 23.06.2025).

References

1. Aloszyn, V. (2024), "Audit, innovation and diversification as tools for risk management and ensuring the continuity of agribusiness enterprises", Problems of modern transformations. Series: economics and management, available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-16-09-04> (Accessed 22 June 2025).

2. Goncharenko, A.I. (2021), "Modern approaches to organizing internal audit in the agro-industrial complex", Economics of the Agricultural Industry, vol. 7, pp. 34-39.

3. Gutsalenko, I.P. (2020), "Mechanisms for reducing production risks in agriculture", Agrosvit, vol. 3, pp. 56-60.

4. State Statistics Service of Ukraine (2025), available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 20 June 2025).

5. NBU (2025), "Inflation Report, NBU January 2025", available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2025-Q1.pdf (Accessed 20 June 2025).

6. Kuzminska, N.I. (2023), "Assessment of the effectiveness of internal audit of agricultural enterprises in conditions of instability", Accounting and Audit, vol. 5, pp. 21-27.

7. Savchenko, V.I. (2022), "The role of audit in ensuring the transparency of financial reporting of agricultural companies", Bulletin of Agrarian Science, vol. 11, pp. 18-23.

8. Agronomist magazine (2025), "Forecast for 2025: what will be the prices for mineral fertilizers", available at: <https://www.agronom.com.ua/prognoz->

na-2025-rik-yakymy-budut-tsiny-na-mineralni-dobryva (Accessed 20 June 2025).

9. Karbivskyi, V. (2025), "Financial security of agricultural enterprises in the context of digitalization of the economy", Sustainable development of the economy, vol. 2, pp. 318-323. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-44>.

10. Lytvynenko, V., Hurenko, T., Derevianko, S., & Burdym, Yu. (2024). "Inventory of assets and liabilities: The tool for restoring accounting in agricultural enterprises under conditions of martial law", Economics and Business Management, vol. 15(1), pp. 92-109.

11. SuperAgronom magazine (2025), "In 2025, it is predicted that the price of seeds will increase by 10% and that of crop protection products by 10-15%", available at: <https://superagronom.com/news/20095-u-2025-rotsi-prognozuyetsya-zrostannya-tsin-na-nasinnya-na-10-ta-na-zzr-na-10-15> (Accessed 19 June 2025).

12. Landlord magazine (2024), "About 200 thousand farmers serve in the Armed Forces of Ukraine: there is a shortage of personnel in the agricultural sector", available at: <https://landlord.ua/news/u-zsu-sluzhat-blyzko-200-tysyach-agrariyiv-v-agrosektori-vidchuvayetsya-brak-kadriv/> (Accessed 19 June 2025).

13. Shlapak, M.I. and Melnyk, L.G. (2023), "Audit as a tool for strengthening food security in Ukraine", Economy and State, vol. 9, pp. 40-45.

14. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2006), "Food Security: Policy Brief", vol. 2, available at: <https://www.fao.org/3/a-bp197e.pdf> (Accessed 23 June 2025).

Стаття надійшла до редакції 30.06.2025 р.